

2R – Zadaci sa općinskih / županijskih natjecanja iz matematike - RJ

1.

3. Danu sumu možemo prikazati na ovaj način:

$$\begin{aligned}
& \frac{2}{2 \cdot 5} + \frac{2}{5 \cdot 8} + \dots + \frac{2}{1997 \cdot 2000} + \frac{2}{2000 \cdot 2003} \\
&= \frac{2}{3} \left(\frac{5-2}{2 \cdot 5} + \frac{8-5}{5 \cdot 8} + \dots + \frac{2000-1997}{1997 \cdot 2000} + \frac{2003-2000}{2000 \cdot 2003} \right) \\
&= \frac{2}{3} \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{5} + \frac{1}{5} - \frac{1}{8} + \dots + \frac{1}{1997} - \frac{1}{2000} + \frac{1}{2000} - \frac{1}{2003} \right) \\
&= \frac{2}{3} \cdot \left(\frac{1}{2} - \frac{1}{2003} \right) = \frac{667}{2003}.
\end{aligned}$$

25 bodova

2.

4. Jednakost

$$\frac{a}{b+c} + \frac{b}{c+a} + \frac{c}{a+b} = 1$$

množimo redom s a , b , c i dobivene jednakosti zbrojimo.

10 bodova

Dobiva se

$$\begin{aligned}
& \frac{a^2}{b+c} + \frac{b^2}{c+a} + \frac{c^2}{a+b} \\
&= a+b+c - \frac{ab+bc}{c+a} - \frac{ac+bc}{a+b} - \frac{ab+ac}{b+c} \\
&= 0.
\end{aligned}$$

15 bodova

3.

1. Kako je

$$\begin{aligned}
f(x) &= \frac{1}{\sqrt[3]{x^2+2x+1} + \sqrt[3]{x^2-1} + \sqrt[3]{x^2-2x+1}} \\
&= \frac{1}{\sqrt[3]{(x+1)^2} + \sqrt[3]{(x+1)(x-1)} + \sqrt[3]{(x-1)^2}} \cdot \frac{\sqrt[3]{x+1} - \sqrt[3]{x-1}}{\sqrt[3]{x+1} - \sqrt[3]{x-1}} \\
&= \frac{\sqrt[3]{x+1} - \sqrt[3]{x-1}}{(\sqrt[3]{x+1})^3 - (\sqrt[3]{x-1})^3} = \frac{1}{2} (\sqrt[3]{x+1} - \sqrt[3]{x-1}),
\end{aligned}$$

15 bodova

imamo

$$\begin{aligned}
& f(1) + f(2) + \dots + f(2002) + f(2003) \\
&= \frac{1}{2} (\sqrt[3]{2} - \sqrt[3]{0} + \sqrt[3]{3} - \sqrt[3]{1} + \dots + \sqrt[3]{2003} - \sqrt[3]{2001} + \sqrt[3]{2004} - \sqrt[3]{2002}) \\
&= \frac{1}{2} (\sqrt[3]{2004} + \sqrt[3]{2003} - 1).
\end{aligned}$$

10 bodova

4

3. *Prvo rješenje.* Prema uvjetu zadatka je $1 = |z_1|^2 = z_1 \cdot \bar{z}_1$,
odakle je $\bar{z}_1 = \frac{1}{z_1}$. Analogno je $\bar{z}_2 = \frac{1}{z_2}$.

5 bodova

Neka je

$$z = \frac{1 - z_1 z_2}{z_1 - z_2}.$$

Tada je

$$\bar{z} = \frac{1 - \bar{z}_1 \bar{z}_2}{\bar{z}_1 - \bar{z}_2} = \frac{1 - \frac{1}{z_1 z_2}}{\frac{1}{z_1} - \frac{1}{z_2}} = \frac{1 - z_1 z_2}{z_1 - z_2}.$$

15 bodova

Kako je $\bar{z} = z$, traženi broj je realan.

5 bodova

Drugo rješenje. Stavimo $z_1 = a + ib$, $z_2 = c + id$. Zbog
 $|z_1| = |z_2| = 1$ vrijedi $a^2 + b^2 = c^2 + d^2 = 1$.

5 bodova

Tada je

$$\begin{aligned} \frac{1 - z_1 z_2}{z_1 - z_2} &= \frac{1 - ac + bd - i(ad + bc)}{(a - c) + i(b - d)} \cdot \frac{(a - c) - i(b - d)}{(a - c) - i(b - d)} \\ &= \frac{a - c - a^2 c + ac^2 + ad^2 - b^2 c}{(a - c)^2 + (b - d)^2} \\ &\quad + \frac{i(b - d + a^2 d - bc^2 + b^2 d - bd^2)}{(a - c)^2 + (b - d)^2}. \end{aligned}$$

15 bodova

Treba provjeriti da je imaginarni dio jednak nuli:

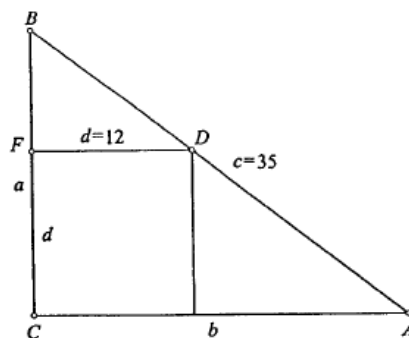
$$b - d + a^2 d - bc^2 + b^2 d - bd^2 = b - d + d(a^2 + b^2) - b(c^2 + d^2) = b - d + d - b = 0. \quad 5 \text{ bodova}$$

5

4. Ako su a i b katete i $c = 35$ hipotenuza, vrijedi

$$a^2 + b^2 = 35^2 = 1225$$

5 bodova

S druge strane, iz sličnosti trokuta ABC i DBF dobivamo

$$\frac{a}{b} = \frac{a - d}{d} \implies d(a + b) = ab \quad \text{tj.} \quad 12(a + b) = ab.$$

5 bodova

Riješimo sustav $a^2 + b^2 = 1225$, $12(a + b) = ab$. Kako je
 $a^2 + b^2 = (a + b)^2 - 2ab$, stavimo $x = a + b$, $y = ab$. Tada je

$$x^2 - 2y = 1225, \quad 12x = y \implies x^2 - 24x - 1225 = 0.$$

Rješenja ove kvadratne jednadžbe su

$$x_1 = 49, \quad x_2 = -25, \quad \text{i dalje,} \quad y_1 = 588, \quad y_2 = -300.$$

Zadovoljava samo $x_1 = 49$ i $y_1 = 588$.

5 bodova

Sada je $a + b = 49$ i $ab = 588$, pa su a i b rješenja kvadratne jednadžbe

$$t^2 - 49t + 588 = 0.$$

Slijedi $a_1 = 21, b_1 = 28$ ili $a_2 = 28, b_2 = 21$, pa su duljine kateta danog trokuta 21 i 28.

10 bodova

6.

3. Kako 0 nije rješenje jednadžbe, dijeljenjem s x^2 dobije se

$$x^2 - x - 10 + \frac{2}{x} + \frac{4}{x^2} = 0. \quad 5 \text{ bodova}$$

Uvedemo li supstituciju $t = x - \frac{2}{x}$, tada je $t^2 = x^2 - 4 + \frac{4}{x^2}$, tj.

$$x^2 + \frac{4}{x^2} = t^2 + 4.$$

Jednadžba sada poprima oblik

$$t^2 + 4 - t - 10 = 0 \quad \text{tj.} \quad t^2 - t - 6 = 0. \quad 5 \text{ bodova}$$

Rješenja ove jednadžbe su $t_1 = 3, t_2 = -2$.

5 bodova

Za $t = 3$ je $x - \frac{2}{x} = 3$, tj. $x^2 - 3x - 2 = 0$ i rješenja su

$$x_{1,2} = \frac{3 \pm \sqrt{17}}{2}. \quad 5 \text{ bodova}$$

Za $t = -2$ je $x - \frac{2}{x} = -2$, tj. $x^2 + 2x - 2 = 0$ i rješenja su $x_{3,4} = -1 \pm \sqrt{3}$.

5 bodova

7.

1. Prvo rješenje. Koristeći svojstvo funkcije,

$$f(x+1) = \frac{1+f(x)}{1-f(x)}, \quad \text{za } x \in \mathbf{Z}, \quad (1)$$

i početni uvjet

$$f(1) = 2, \quad (2)$$

dobivamo

$$f(2) = \frac{1+f(1)}{1-f(1)} = -3,$$

$$f(3) = \frac{1+f(2)}{1-f(2)} = -\frac{1}{2},$$

$$f(4) = \frac{1+f(3)}{1-f(3)} = \frac{1}{3},$$

$$f(5) = \frac{1+f(4)}{1-f(4)} = 2 = f(1),$$

$$f(6) = \frac{1+f(5)}{1-f(5)} = \frac{1+f(1)}{1-f(1)} = -3 = f(2),$$

$$f(7) = \frac{1+f(6)}{1-f(6)} = \frac{1+f(2)}{1-f(2)} = -\frac{1}{2} = f(3),$$

$$f(8) = \frac{1+f(7)}{1-f(7)} = \frac{1+f(3)}{1-f(3)} = \frac{1}{3} = f(4),$$

Oдавде slijedi $f(n+4) = f(n)$ za $n \in \mathbf{N}$.

15 bodova

Konačno je

$$f(2004) = f(2000) = f(1996) = \dots = f(4) = \frac{1}{3}. \quad 10 \text{ bodova}$$

Drugo rješenje. Za prirodan broj n i danu funkciju f vrijedi:

$$f(n+1) = \frac{1+f(n)}{1-f(n)},$$

$$f(n+2) = \frac{1+f(n+1)}{1-f(n+1)} = \frac{1+\frac{1+f(n)}{1-f(n)}}{1-\frac{1+f(n)}{1-f(n)}} = -\frac{1}{f(n)},$$

$$f(n+4) = -\frac{1}{f(n+2)} = f(n).$$

Dakle, funkcija f ima svojstvo $f(n+4) = f(n)$. 15 bodova

Sada je $f(2004) = f(2000) = f(1996) = \dots = f(4) = \frac{1}{3}$. 10 bodova

80

2. *Prvo rješenje.* Dani sistem jednažbi se može zapisati u obliku

$$\begin{aligned} |x+y-4| &= 5, \\ |x-3|+|y-1| &= 5, \\ |x+y-4| &= |x-3|+|y-1|, \end{aligned}$$

gdje, zbog $x+y-4 = x-3+y-1$, moraju $x-3$ i $y-1$ biti istog predznaka.

Stoga sistem možemo zapisati u obliku

$$\begin{aligned} |x+y-4| &= 5, \\ |x-3|+|y-1| &= 5, \\ (x-3)(y-1) &\geq 0. \end{aligned}$$

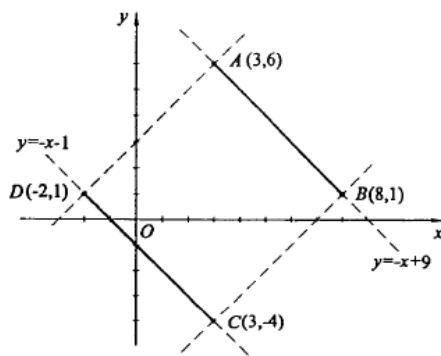
Ovaj sistem se svodi na sljedeća dva

$$\begin{array}{ll} |x+y-4| = 5, & |x+y-4| = 5, \\ |x-3|+|y-1| = 5, & |x-3|+|y-1| = 5, \\ x-3 \geq 0, & x-3 \leq 0, \\ y-1 \geq 0; & y-1 \leq 0, \end{array}$$

koja su ekvivalenta s

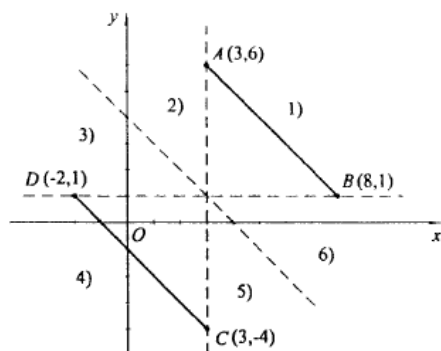
$$\begin{array}{ll} x+y = 9, & x+y = -1, \\ x \geq 3, & x \leq 3, \\ y \geq 1, & y \leq 1. \end{array}$$

10 bodova

- U prvom slučaju zadovoljavaju točke $(x, 9 - x)$ za $x \in [3, 8]$,
 tj. dio pravca $y = 9 - x$ unutar područja $x \geq 3$ i $y \geq 1$. 5 bodova
- U drugom slučaju zadovoljavaju točke $(x, -1 - x)$ za $x \in [-2, 3]$,
 tj. dio pravca $y = -1 - x$ unutar područja $x \leq 3$ i $y \leq 1$. 5 bodova

Drugo rješenje. Izrazi pod apsolutnom vrijednosti mijenjaju predznak kada je $x + y - 4 = 0$, $x - 3 = 0$, odnosno $y - 1 = 0$. Ta tri pravca dijele ravninu na šest područja (vidi sliku). Na svakom od njih rješavamo sustav linearnih jednadžbi bez apsolutnih vrijednosti.

5 bodova

$$\begin{aligned} 1) \quad x + y - 4 = 5 & \Rightarrow x + y = 9, \\ x - 3 + y - 1 = 5 & \Rightarrow x + y = 9. \end{aligned}$$

Rješenje je dio pravca $x + y = 9$ unutar područja 1). tj. točke $(x, 9 - x)$ za $3 \leq x \leq 8$. 4 boda

$$\begin{aligned} 2) \quad x + y - 4 = 5 & \Rightarrow x + y = 9 & x = 3, \\ -x + 3 + y - 1 = 5 & \Rightarrow -x + y = 3 & y = 6. \end{aligned}$$

Točka $(3, 6)$ već je dobivena pod 1). 3 boda

$$\begin{aligned} 3) \quad -x - y + 4 = 5 & \Rightarrow x + y = -1 & x = -2, \\ -x + 3 + y - 1 = 5 & \Rightarrow -x + y = 3 & y = 1. \end{aligned}$$

Rješenje je točka $(-2, 1)$. 3 boda

$$\begin{aligned} 4) \quad -x - y + 4 = 5 & \Rightarrow x + y = -1. \\ -x + 3 - y + 1 = 5 & \Rightarrow x + y = -1. \end{aligned}$$

Rješenje je dio pravca $x + y = -1$ unutar područja 4). tj. točke $(x, -1 - x)$ za $-2 \leq x \leq 3$.

4 boda

$$\begin{aligned} 5) \quad -x - y + 4 = 5 & \Rightarrow x + y = -1 & x = 3, \\ x - 3 - y + 1 = 5 & \Rightarrow x - y = 7 & y = -4. \end{aligned}$$

Točku $(3, -4)$ već smo dobili pod 4).

3 boda

$$\begin{aligned} 6) \quad x + y - 4 = 5 & \Rightarrow x + y = 9 & x = 8, \\ x - 3 - y + 1 = 5 & \Rightarrow x - y = 7 & y = 1. \end{aligned}$$

Točku $(8, 1)$ već smo dobili pod 1).

3 boda

9

2. Neka je $z = x + iy$. Tada je $z^2 = x^2 - y^2 + i \cdot 2xy$,
 $z^4 = x^4 - 6x^2y^2 + y^4 + i \cdot (4x^3y - 4xy^3)$.

5 bodova

Tada iz uvjeta $\text{Im}(z^4) = (\text{Re}(z^2))^2$ slijedi

$$4x^3y - 4xy^3 = (x^2 - y^2)^2,$$

$$4xy(x^2 - y^2) - (x^2 - y^2)^2 = 0,$$

$$(x^2 - y^2)(4xy - x^2 + y^2) = 0.$$

5 bodova

Sada moramo promatrati dva slučaja: 1° $y^2 = x^2$, i 2° $y^2 + 4xy - x^2 = 0$.

2 boda

U prvom slučaju je $y = \pm x$, i zadovoljavaju sve točke pravaca $y = \pm x$.

3 boda

U drugom slučaju, podijelivši jednadžbu sa x^2 , dobivamo kvadratnu jednadžbu po $\frac{y}{x}$,

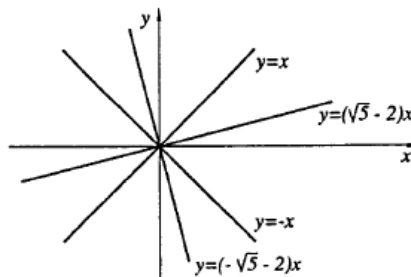
$$\left(\frac{y}{x}\right)^2 + 4\left(\frac{y}{x}\right) - 1 = 0,$$

čija rješenja su

$$\frac{y}{x} = -2 \pm \sqrt{5}.$$

Time smo dobili još dva pravca $y = (-2 \pm \sqrt{5})x$.

8 bodova

Traženi skup točaka su četiri pravca skicirana na slici.

2 boda

10.

2. Minimalna vrijednost funkcije $f(x)$ na skupu realnih brojeva poprima se za $x = \frac{a}{2}$, (ovo je tjeme parabole).

4 boda

Moramo razmotriti tri slučaja:

1) Za $\frac{a}{2} \in [0, 2]$ tj. $a \in [0, 4]$ moralo bi biti

$$f\left(\frac{a}{2}\right) = 4 \cdot \left(\frac{a}{2}\right)^2 - 4a \cdot \frac{a}{2} + a^2 - 2a + 2 = 3$$

odakle slijedi $a = -\frac{1}{2} \notin [0, 4]$, što nije moguće.

7 bodova

2) Za $\frac{a}{2} < 0$, tj. $a < 0$ funkcija $f(x)$ je rastuća na intervalu $[0, 2]$, te ima minimum za $x = 0$. Iz $f(0) = a^2 - 2a + 2 = 3$ dobiva se $a_{1,2} = 1 \pm \sqrt{2}$. Zbog $a < 0$ je $a = 1 - \sqrt{2}$.

7 bodova

3) Za $\frac{a}{2} > 2$, tj. $a > 4$, funkcija $f(x)$ pada na intervalu $[0, 2]$, pa poprima najmanju vrijednost za $x = 2$. U ovom slučaju je

$$f(2) = 16 - 8a + a^2 - 2a + 2 = 3, \text{ tj. } a^2 - 10a + 15 = 0.$$

Odavde se dobiva $a_{1,2} = 5 \pm \sqrt{10}$. Zbog $a > 4$ je $a = 5 + \sqrt{10}$.

Dakle, uvjeti zadatka su zadovoljeni za $a = 1 - \sqrt{2}$ i $a = 5 + \sqrt{10}$.

7 bodova

┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌   ┌